

Cătălina MĂRZA*

**DESTRUCTURAREA SOCIETĂȚII CIVILE
ÎN PERIOADA COMUNISTĂ (1947 - 1949)**

***The dismantling of civil society during
the communist period (1947-1949)***

Abstract: *The dismantling of civil society during communist period, between 1947 and 1949, which is the main theme of this article, is basically structured on the persecution and terror brought by the years of communism, that led to the extinction of a great number of organizations and thus, to the collapse of dignity and of the free spirit. Civil society is represented by its citizens who, under different forms of association, can defend and promote population's interests. The great majority of people understand, when referring to the civil society, that it is mainly represented by the nongovernmental organizations.*

In most dictatorships, one cannot speak about a civil society because the citizens do not have power over decision dealing with economic activities, also over the political and cultural ones concerning the state. The dismantling of the civil society became present through the censorship of the cultural environment. The Romanian Academy was founded as a new institution under the authority and subordination of the Romanian Communist Party. The francophone associations along with foreign languages schools found themselves in the same situations. The libraries and bookstores started to vanish and the activity of all writers, musicians and journalists were put under the authority and control of the Party's Central Committee, the Propaganda Section. In other words, lie and imposture soon installed and won control over the private life of individuals. The clear objective was to create the new type of man, the obedient man.

Keywords: *civil society, nongovernmental organizations, censorship, communism, subordination.*

* Ph.D. Candidate, "The Lower Danube" University of Galați, Romania;
e-mail: catalinamarza@yahoo.com

Date submitted: 17 March 2016

Revised version submitted: 03 June 2016

Accepted: 11 July 2016

* * *

***Nu există în lume fortărețe pe care
oamenii muncii, bolșevicii,
să nu le poată lua cu asalt¹***

Omenirea cunoaște o serie de provocări pornind de la încercarea de a stopa sărăcia sau pericolul extern, până la dezvoltarea de durată a societății. Proiectele și activitățile puse în aplicare în acest sens au avut ca actori, mari asociații internaționale, societăți multinaționale și regionale. Organizațiile societății civile tind să constituie temelia unei democrații funcționale și se implică în luarea deciziilor privind dezvoltarea socială.

Tema abordată, *Destructurarea Societății civile în perioada comunistă (1947-1949)*, se axează pe prigoana și teroarea anilor de comunism, care au condus la distrugerea sau autodesființarea unei palete largi de organizații și astfel, la prăbușirea demnității și a spiritului civic. Am încercat să definesc societatea civilă, deși nu există un concept unitar ce ar putea explica într-un mod concret termenul:

Societatea civilă este o noțiune care descrie forme asociative de tip apolitic și care nu sunt părți ale unei instituții fundamentale a statului sau ale sectorului de afaceri. Astfel, organizațiile neguvernamentale sunt asociații sau fundații, sindicatele, uniunile patronale sunt actori ai societății civile, care intervin pe lângă factorii de decizie, pe lângă instituțiile statului de drept pentru a le influența, în sensul apărării drepturilor și intereselor grupurilor de cetățeni pe care îi reprezintă².

Există diferite definiții ale conceptului de *societate civilă*. Majoritatea oamenilor înțeleg prin *societate civilă* organizațiile nonguvernamentale. Școala londoneză de economie utilizează ca definiție:

Societatea civilă se referă la un set de instituții, organizații și conduite situate între stat, afaceri și familie. Aceasta include organizații non-profit, organizații filantropice, mișcări sociale și politice, alte forme de participare socială și civică³.

Putem astfel oferi câteva exemple de instituții ale societății civile:

- organizații nonguvernamentale (ONG-uri);
- organizații comunitare (*community-based organizations*);

¹ Tismăneanu 2005: 23.

² Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile: www.fdsc.ro. [Accesat la data de 11.01.2016].

³ www.fdsc.ro. [Accesat la data de 11.01.2016].

- asociații profesionale;
- organizații politice;
- cluburi civice;
- sindicate;
- organizații filantropice;
- cluburi sociale și sportive;
- instituții culturale;
- organizații religioase;
- mișcări ecologiste;
- media;

Aceste structuri fac posibilă participarea cetățenilor la viața publică. Societatea modernă se structurează prin trei componente:

- componenta economică;
- componenta politică (instituțiile fundamentale ale statului);
- componenta societății civile, sectorul non-profit, care legitimează sau amendează celelalte două componente.

Dincolo de aspectul instituțional, societatea civilă este formată din cetățenii unei țări, care, asociați sub diferite forme, influențează politicile, apără și promovează interesele populației.

Formarea societății civile este rezultatul unei mișcări spontane și creatoare a cetățenilor care instituie în mod benevol diverse forme de asociere politică, economică, culturală.

În cadrul societății civile, cetățenii intră într-o țesătură de raporturi sociale, participând benevol la activitatea unei multiplicități de asociații, organizații, cluburi, în vederea promovării unei diversități de obiective și interese. Organizațiile societății civile sunt, într-un anumit sens, autonome, în raport cu statul, reprezentând o multitudine de centre de putere, un sistem al puterilor non-statale⁴.

În regimurile totalitare, nu putem vorbi despre o societate civilă pentru că cetățenii nu au putere de decizie asupra activităților economice, politice și culturale din cadrul statului⁵. Transformările petrecute în România după al Doilea Război Mondial au determinat realizarea scopului noului regim. Uniunea Sovietică a acționat pentru a-și consolida pozițiile în spațiul românesc, deoarece România era țara cu deschidere spre Balcani și spre Strâmători⁶.

⁴ http://www.fndc.ro/comunitate/societate_democratica.html [Accesat la data de 11.01.2016].

⁵ http://www.fndc.ro/comunitate/societate_democratica.html [Accesat la data de 11.01.2016].

⁶ Deletant & Bărbulescu 1998: 472.

Astfel, la 6 martie 1945, prin intervenția sovietică, a fost impus un guvern *democrat*, condus de Petru Groza. Din acel moment, toate organele de stat, administrație, justiție, armată au trecut prin acțiunea de epurare⁷. Cenzura a reprezentat una dintre cele mai pronunțate structuri de stat, partidele istorice au devenit *agenți ai reacțiunii*, au fost limitate libertatea de întrunire și de asociere⁸. Partidul comunist prin liderilor săi, Gheorghe Gheorghiu Dej, Hanna Rabinshon (Ana Pauker), László Luka (Vasile Luca), Burah Tescovich (Teohari Georgescu), Lucrețiu Pătrășcanu, deținea pârghiile vieții politice și sociale.

Instalarea guvernului Petru Groza a condus la subordonarea totală față de sistem. Poliția s-a transformat într-o forță de represiune, ceea ce a semnat generalizarea fricii, a terorii. Lucrețiu Pătrășcanu, ministrul Justiției, deși nu împărtășea în totalitate concepțiile noii ideologii, a fost nevoit să dea afară peste 1.000 de magistrați, pe care i-a înlocuit cu persoane aservite regimului. Amenințările cu moartea constituiau mijlocul prin care oamenii erau obligați să devină unelte ale comunismului⁹.

Regele Mihai a acceptat guvernul Groza, care și-a depășit treptat atribuțiile. La sfârșitul Conferinței de la Potsdam, la 2 august, S.U.A. și Anglia au anunțat că vor semna tratate de pace doar cu *guverne democratice recunoscute*, fapt care a creat speranțe regelui și liderilor opoziției Maniu și Brătianu¹⁰. Regele a cerut demisia guvernului nou format, însă Groza a refuzat. Din acest motiv, regele Mihai a boicotat guvernarea, refuzând să se întâlnească cu miniștrii și să semneze decrete. Formațiunile politice democratice, partidele istorice P.N.L. și P.N.Ț. s-au împotrivit de asemenea acelor tendințe. *Greva regală* a demonstrat că orice formă de protest pe plan intern era sortită eșecului, din moment ce nu avea sprijin extern.

Starea de tensiune a durat câteva luni, până când s-a stabilit, în urma întrunirii de la Moscova a miniștrilor de externe din S.U.A., Anglia și U.R.S.S., ca din guvern să facă parte și membri din P.N.Ț., respectiv P.N.L. S-a decis apoi să aibă loc alegeri libere *cât mai curând posibil, pe baza sufragiului universal și a votului secret*¹¹. Acordul încheiat la Moscova a reprezentat recunoașterea de către Marile Puteri a dominației sovietice în România. La 19 noiembrie 1946 au fost organizate alegeri parlamentare. Rezultatul votului a fost contrafăcut, astfel încât Partidul Comunist a ieșit victorios în urma alegerilor¹². S-a dorit compromiterea conducerii P.N.Ț., ceea ce s-a și întâmplat la 14 iulie 1947, când Mihalache și alți câțiva membri ai partidului au fost arestați la Tămădău, în urma unei înscenări.

⁷ Georgescu 1995: 252.

⁸ Stanomir & Cesereanu 2006: 18.

⁹ Deletant 2001: 69.

¹⁰ Quinland 1977: 140.

¹¹ Quinland 1977: 151.

¹² Bălan 2000: 30.

În contextul menționat, ziarele vremii, reprezentante ale regimului, au încercat să distrugă P.N.Ț., axându-se pe informații false, care să demonizeze pe opozanții sistemului comunist. S-a dorit ascunderea adevărului, astfel încât opinia publică să fie ușor de manevrat¹³.

În „Scânteia”, din 21 aprilie 1947, Saul Brukner sublinia în articolul: *Nu mai sunt fasciști în România că: După 23 august, prima grijă a domnului Maniu a fost să declare că în România nu mai sunt fasciști. Amintește de cei dispăruți (n.n. - legionarii), care au determinat fenomenul de trecere a elementelor reacționare la o poziție din ce în ce mai fățiș fascistă*¹⁴.

Tot în „Scânteia”, din 18 iulie 1947, Saul Brukner susținea într-un editorial că țărăniștii *nu au și nu au avut nimic în comun cu poporul român*¹⁵. De asemenea, Sorin Toma, în numărul din data de 30 iulie afirma că P.N.Ț. ar fi organizat diferite grupări de dreapta, printre care și *Sumanele Negre, toți alcătuind o bandă de teroriști și național – țărănist - fasciști*¹⁶.

Putem concluziona că rolul ziarelor era acela de a inocula cetățenilor printr-un limbaj de lemn, de multe ori violent, crezul că P.N.Ț. a fost responsabil pentru tensiunea și distrugerea societății românești de la acea vreme.

Au avut loc epurări ale aparatului de stat, armatei, justiției, învățământului. În ceea ce privește învățământul, vechile cadre universitare au fost înlocuite cu persoane care slujeau intereselor noului partid. Pentru a zugrăvi cât mai bine situația creată în acel involburat an, vom surprinde câteva exemple ale unor mari intelectuali îndepărtați din universități. La București au fost excluși intelectuali precum: Gh. Banu, Gh. Brătianu, I.V. Gruia, caracterizați de către T. Olaru în *Mai sunt fasciști care predică în universități!* articol publicat în „Scânteia” din 9 mai 1947 astfel: *ei au fost cu toții complici ai dictaturilor fasciste și au rămas până azi consecvenți pe pozițiile ideologiei fasciste [...]. Ceasul unei largi epurării a învățământului universitar a sunat!*¹⁷

În ziarul „Lupta Ardealului”, diverse articole atacau într-un mod brutal figuri marcante ale Clujului universitar. Erau aduse elogii la adresa culturii sovietice, abordându-se diferite subiecte: *discuții despre idealurile poeziei sovietice, tradiția muzicii sovietice, curente în muzica rusească, arta și literatura sovietică*¹⁸.

¹³ Dobrinu & Rusan 1997: 647.

¹⁴ Voicescu & Rusan 1997: 86.

¹⁵ Dobrinu & Rusan 1997: 648.

¹⁶ Dobrinu & Rusan 1997: 649.

¹⁷ Voicescu & Rusan 1997: 92.

¹⁸ Pop & Rusan 1997: 220.

Nicolae Mărgineanu, unul dintre marii psihologi ardeleni de la Universitatea din Cluj, datorită convingerilor sale democratice, dar și simpatiei pentru cultura și civilizația americană a fost destituit din funcție¹⁹.

La Iași, Grigore T. Popa, marele savant, a fost de asemenea izgonit de comuniști, ascunzându-se de furia acestora, în casele prietenilor. Informațiile din presa ieșeană amintesc rar de intelectualitatea interbelică sau despre literatura locală. Cu ușurință se subînțelege că știrile și comentariile aveau tentă prosovietică.

Violența din universul cuvintelor s-a resimțit și fizic, prin actele de vandalism surprinse în „Moldova liberă”, nr. 474, 19 aprilie 1947, la capitolul *surprize (fapte diverse): Într-o noapte, necunoscuți au încercat să fure din grădina Teatrului Național, bustul eroicului general Berthelot. De asemenea, câțiva junimiști din grădina Copoului se pare că au fost răpiți*²⁰.

Afirmațiile lui Pavel Apostol, la data de 24 august 1947, în *Perspective ale culturii în România democrată* sugerau servilitatea și dorința profundă de distrugere a societății culturale interbelice:

*La 23 august 1944 se desființează carantina culturală în care eram ținuți de stăpânirea moșiero-bancară din trecut. Abia de la această dată putem afirma că România a intrat în schimbul liber de idee cu străinătatea. Abia în ultima vreme au început să circule valori de neprețuit ale științei marxist – leniniste - staliniste*²¹.

Un ultim pas spre desăvârșirea dominației sovietice l-a reprezentat îndepărtarea regelui de la conducerea statului. România era singurul stat din cadrul blocului sovietic care mai avea ca formă de guvernământ monarhia. În acest context, tentaculele sovietice care ucideau independența țării²² au reușit să determine pe regele Mihai să abdice, la 30 decembrie 1947. Din afara granițelor, regele, considerat stâlpul rezistenței și al speranței românilor, nu a acționat de nici un fel în favoarea poporului român, lăsându-l pradă fiarei roșii.

În aceeași zi a fost proclamată Republica Populară Română. Structura noului stat se concentra nu pe voința poporului, ci pe dictatura unui grup politic, *marionetă a unui stăpân străin*²³. Cuvintele lui Stalin au reflectat un adevăr dureros: *acela care ocupă acum un teritoriu își impune acolo propriul sistem social. Oricine își impune propriul sistem, atâta timp cât propria armată poate să o facă*²⁴.

¹⁹ Balotă & Rusan 1997: 212.

²⁰ Vasiliu & Rusan 1997: 234.

²¹ Pop & Rusan 1997: 226.

²² Deletant 2001: 72.

²³ Deletant 2001: 73.

²⁴ Cuvintele lui Stalin către Djilas, din iunie 1945. Vezi, Longworth 2002: 377.

Dezamăgirea și tristețea din acele zile au impulsionat crearea unor organizații anticomuniste, formate din studenți și elevi: *Organizația România Independentă* (Oradea), *Vlad Țepeș I*, *Vlad Țepeș II* (Bihor), care au avut destinul tuturor asociațiilor și organizațiilor din țară, scoaterea în ilegalitate sau autodizolvarea, iar membrii condamnați la ani grei de închisoare²⁵.

Poporul român, începând din 1947, a trăit într-o unică închisoare cu două celule. Într-una mai mare se afla întregul popor, iar în cealaltă, cei mai buni fii ai lui, duși acolo pentru exterminare rapidă în chinurile fizice și morale cele mai cumplite²⁶.

Proclamarea Republicii punea bazele statului totalitar. S-a urmărit consolidarea partidului unic, compus din membri fideli comunismului. Persoanele aparținând *fostelor clase exploatare* nu aveau dreptul să se înscrie în partid. *Dușmanii democrației românești*, așa cum i-a desemnat Dej pe cei care se împotriveau noii ordini sociale, au avut de suferit. Într-o situație asemănătoare se aflau și membrii clerului. Biserica era considerată un *mijlocul de propagandă îndreptată împotriva ordinii democratice*²⁷. Deși au fost închiși foarte mulți preoți, Biserica a continuat să funcționeze în secret. În condițiile grele ale închisorii, clericii au dat dovadă de o adevărată solidaritate și camaraderie.

Planul de eliminare a adversarilor atât din afara partidului, cât și din interiorul acestuia, cazul concludent fiind cel al lui Lucrețiu Pătrășcanu²⁸, a fost dus la bun sfârșit, prin intermediul unor procese spectacol²⁹. România, la acel moment, nu avea o constituție de tip sovietic. A fost astfel adoptată prima Constituție a R.P.R., la 13 aprilie 1948, care a deschis calea *totalitarismului politic și a centralismului economic și administrativ, fiind totodată preambulul marilor abuzuri și nedreptăți comise de regimul comunist în perioada obsedantului deceniu dintre 1950-1960*³⁰. Și astfel Statul *abordând stindardul igienei sociale, înțelege să vindece societatea, să curețe și să reeduce*³¹.

După ce a reușit să confere o acoperire legală, Partidul a trecut la reglarea conturilor cu *bandiții*. Astfel, la 14- 15 mai 1948, din toate zonele țării au fost arestate mii de persoane³². Urmând modelul sovietic, arestările aveau loc noaptea, pentru a înspăimânta victima. Teroarea a urmărit *stârpirea* oricărui mijloc de rezistență.

Destructurarea societății civile s-a resimțit prin cenzura instituită în domeniul cultural. Astfel, s-a întocmit o listă cu cărți interzise de Comisia

²⁵ Brazdă & Rusan 1997: 477.

²⁶ Lupu & Rusan 1997: 454.

²⁷ Serviciul Român de Informații 1995: 7.

²⁸ Asasinat la 17 aprilie 1954, la Jilava. Vezi, Tismăneanu 1995: 118.

²⁹ Hobsbawm 1994: 454- 457.

³⁰ Pentelescu & Rusan 1999: 147.

³¹ Glucksmann 1991: 97.

³² Ciuceanu 1994: 289-290.

de pe lângă Ministerul Informațiilor. Putem reda câteva titluri sugestive: V. Băncilă, *Semnificația Ardealului*, M. Eminescu, *România și panslavismul. Studii și articole* cu introducere de Horia Nițulescu, P. Ispirescu, *Basmele românilor*. Constantin Voicescu se întreba cu ce au fost înlocuite aceste titluri, iar răspunsul nu a întârziat să apară. În „Scânteia” din 24 octombrie, Nestor Ignat în articolul *O izbândă pe frontul ideologic*, saluta apariția manualelor de istorie, scrise de către M. Roller³³.

În iunie 1948, Academia Română a fost desființată și s-a creat o nouă instituție care se afla sub conducerea P.C.R. Academicianul Constantin Rădulescu Motru concluziona în „Jurnalul” din 28 decembrie 1947: *N-am crezut să ajung a trăi într-o epocă în care să se realizeze ceea ce Nietzsche numea devalorizarea tuturor valorilor*³⁴.

Istoricul Alexandru Zub afirma că evenimentele petrecute în 1948 au condus la distrugerea valorilor naționale și la înlocuirea instituțiilor românești cu instituții de tip sovietic, referindu-se în mod deosebit la desființarea Academiei Române, condusă ulterior de pseudo-academicianul M. Roller³⁵.

Într-o situație similară s-au aflat asociațiile francofone și școlile cu predare în limbi străine. Începând cu 3 august 1948, odată cu adoptarea noii legi a învățământului, s-a interzis funcționarea în România a școlilor cu predare în limbi străine. Școlile și bibliotecile au fost închise. Manualele de limbă franceză, *cu iz imperialist* reprezentau un pericol pentru regim. Multe dintre persoanele care nu au renunțat la relațiile cu străinătatea au fost trimise în închisori sau lagăre. În noiembrie 1953 a fost intentat procesul *Lotului francez*, ce includea 100 de persoane, vizate că ar fi avut legătură cu Franța³⁶. Duplicitatea caracteristică sistemului comunist sau poate schimbarea de mentalități au făcut ca în 1949 Charles de Gaulle să fie interzis, iar în 1968 să fie primit cu mare fast.

În 1948 au fost făcuți primii pași spre distrugerea Societății Compozitorilor Români (în continuare S.C.R.), înființată în 1920. Deși odată cu instaurarea regimului, structurile S.C.R. au fost contaminate de modelul sovietic, abia pe parcursul anului 1948 s-a simțit influența mediocrității³⁷.

În urma Rezoluției din 10 februarie 1948 a C.C. al P.U. al U.R.S.S. în domeniul muzicii, Laura Manolache a susținut că efectele negative s-au putut observa clar. Astfel, a fost cenzurată și ulterior politizată activitatea S.C.R., scopul urmărit constituindu-l lichidarea oricărei opoziții din cadrul societății. Au fost înființate comisii de sectoare. Trebuie amintit faptul că în același an a fost publicată prima broșură de cântece muncitorești și s-a stabilit o colaborare cu armata pentru noi repertorii. Concertele și-au

³³ Voicescu & Rusan 1997: 89.

³⁴ Hossu Longin 2007: 164.

³⁵ Hossu Longin 2007: 167.

³⁶ Dobre & Rădulescu 2006: 71.

³⁷ Manolache & Rusan 1998: 652.

pierdut din profunzimea muzicalității, influența sovietică punându-și amprenta. S.C.R. a devenit Uniunea compozitorilor din Republica Populară România, urmând cerințele ideologico-politice. Elementele retrograde au fost eliminate. George Enescu a fost înlocuit cu Matei Socor, iar compozitorii de prestigiu aflați în străinătate au trăit momentele dezolante ale excluderii din cadrul uniunii³⁸.

Teatrul național din Iași s-a aflat, începând din 1948, sub noua direcție a lui Marin Iorda, care a prezentat în premieră pe țară piesa *Chestiunea Rusă*. Teatrul poporului și-a început activitatea cu *delicioasa comedie sovietică, Mr. Perkins în țara bolșevicilor*³⁹.

În domeniul cinematografic, amprenta sovietică nu s-a lăsat așteptată. La cinematograful *Capitol* puteau fi urmărite filmele: *Neînfrânții*, *Imnul tinereții* (realizarea rusă în tehnicolor), iar la cinema *Sidoli* rula filmul *Proclamarea Republicii Populare Române*⁴⁰.

Asociația Română pentru strângerea legăturilor cu Uniunea Sovietică, A.R.L.U.S. a reactivat prin comemorarea a 70 de ani de la moartea poetului rus N.A. Nekrasov.

Micile rubrici culturale au fost înlocuite cu titluri precum *Oameni și fapte din U.R.S.S., Noua Lege a Cultelor*⁴¹.

Aceste împrejurări au subliniat *dibăcia* cu care comunismul a dirijat activitățile din toate domeniile și straturile sociale, astfel încât planul de destructurare a societății a avut sorți de izbândă, spre neșansa poporului român.

Ultimele structuri desființate de Partidul Muncitoresc Român (în continuare P.M.R.) au fost cele care, fără a fi fost partide politice, au îndeplinit funcțiuni asemănătoare acestora: *Uniunea Populară Maghiară* și *Frontul Plugarilor*. Au fost dizolvate pe 14 ianuarie 1953. Tot atunci și-au încetat activitatea: *Comitetul Antifascist German, Comitetul Democrat Evreiesc, Comitetul Popular al populației Ruse și Ucrainiene, Comitetul Democrat Albanez, Comitetul Democrat Grec, Comitetul Democrat Bulgar, Comitetul Democrat Sârb, Comitetul popular al populației tătare și turce, organizațiile culturale „Casa Polonă” și „Colonia Cehoslovacă”,* toate aceste organizații fiind integrate în diversele structuri ale P.M.R. S-a consfințit astfel monolitismul politic în România⁴².

Majoritatea organizațiilor și asociațiilor au urmărit o unitate a identității culturale, religioase, profesionale sau promovarea intereselor de grup, scop care nemulțumea societatea bolșevică, în care indivizii nu se puteau reuni decât în *cadre* puse la dispoziție de autorități⁴³.

³⁸ Manolache & Rusan 1998: 653-654.

³⁹ Vasiliu & Rusan 1998: 657.

⁴⁰ Vasiliu & Rusan 1998: 658.

⁴¹ Vasiliu & Rusan 1998: 660.

⁴² Tismăneanu *et alii*. 2007: 136-137.

⁴³ Tismăneanu *et alii*. 2007: 136-137.

Acțiunea de dizolvare a organizațiilor refractare ideologiei comuniste a fost amintită în *Raportul Final asupra dictaturii comuniste din România*. S-a dezvoltat pe trei direcții:

- *legală* - acestor structuri li s-a cerut relegalizarea, prin care se făcea imposibilă continuarea activității până la acordarea acceptului autorităților.

- a doua - aceste *structuri* au fost catalogate ca fiind *dușmănoase* regimului și erau interzise, liderii lor fiind implicați în procese prestabilite care să illustreze pericolul social pe care îl reprezentau.

- a treia, cea mai folosită - procedura *autodizolvărilor*, coordonată de structurile polițienești ale statului.

Parcurgând paginile *Raportului Final asupra dictaturii comuniste din România*, am observat că au fost identificate circa 1.000 de astfel de asociații desființate, acestea aparținând diverselor domenii: *Societatea Văduvelor pensionare de Ofițeri din Județul Sibiu; Asociația Pensionarilor Publici; Asociația Solidară a Pensionarilor Civili din România; Asociația profesională a țesătorilor în bumbac, în și cânepă din România; Reuniunea vânătorilor – Valea Hârtibaciului; Uniunea Generală a Industriașilor din România; Societatea Pantofarilor Patroni din Sibiu; Asociația „Surorilor de Caritate de Război”; Reuniunea meseriașilor din Gherla; Societatea pentru exploatare forestiere; Societatea Carpați, Cercul ieșenilor; Cercul bănățean, Asociația Comercianților și Industriașilor de textile, îmbrăcăminte și anexe din România; Clubul Regal; Asociația Română a Cinematografiștilor Amatori; Asociația „Veteranilor din războiul din 1887”; Aeroclubul Regal al României; Asociația generală a comercianților de coloniale, delicatose și băuturi din România; Asociația Veteranilor din campania din 1913 – „Avântul Țării”, Societatea ofițerilor de Rezervă „Mihai I”. Pentru mai multe detalii legate de lista asociațiilor și organizațiilor desființate poate fi consultat *Raportul Final*.*

Astfel, au fost instaurate minciuna și impostura, s-a exercitat controlul asupra vieții individuale. S-a pus accent pe stimularea delațiunii, oprimarea exprimării libere și a aspirațiilor de libertate, eliminarea oricăror organizații atipice unei națiuni socialiste, care avea ca obiectiv clar formarea omului nou, obedient.

S-a ajuns la subordonarea sferei culturale, politice, economice și sociale⁴⁴. Bibliotecile și librăriile au fost epurate, iar activitățile scriitorilor, muzicienilor, ziariștilor au fost puse sub controlul Secției de Agitație și Propagandă (Agitprop) a Comitetului Central al Partidului⁴⁵.

P.C.R. s-a bazat pe o politică de represiune și constrângere. Activiștii de partid au pus în aplicare vasta experiență a bolșevicilor. Traian

⁴⁴ Tismăneanu 2005: 147.

⁴⁵ Deletant 1998: 494.

Ungureanu evidențiază că România se afla în *graficul satanic al comunismului, respectând și chiar suplimentând norma est-europeană*⁴⁶.

Regimul comunist a distrus fizic și moral o mare parte a intelectualității interbelice, a ruinat proprietatea privată și a zdrobit tradițiile acestui popor, începând cu naționalismul, cuvânt sfânt pentru majoritatea românilor crescuți în credința și obiceiurile neamului.

Nu e surprinzător că istoria se repetă și din păcate trăim perioada tulbure a anilor '50. Legea antiromânească nr. 217/2015, care prevede pedeapsa cu închisoarea pentru cei care au curajul de a promova personalități culturale precum Mircea Vulcănescu, Radu Gyr, Valeriu Gafencu, Radu Portocală și mulți alți martiri care și-au sacrificat viața în temnițele comuniste, constituie un exemplu elocvent. În aceste momente de cotitură pentru poporul român, *călăii memoriei* noastre românești doresc, prin toate mijloacele, ca operele ilustrilor scriitori să rămână în umbră, încercând cu orice preț dezrădăcinarea spirituală a neamului.

BIBLIOGRAFIE

- Bălan, I. (2000). *Regimul concentraționar din România (1945-1964)*, București; Editura Fundația Academia Civică.
- Bărbulescu, M., Deletant, D., Hitchens, K. & Pompiliu, T. (1998). *Istoria României*, București: Editura Enciclopedică.
- Cesereanu, R., Stanomir, I., Oprea, M., Jela, D., Vultur, S., Vianu, I., Mitchievici, A., Cioroianu, A. (2006). *Comunism și represiune în România. Istoria tematică a unui fratricid național*, Iași: Editura Polirom.
- Ciuceanu, R. (1994). *Potcoava fără noroc*, București: Editura Meridiane.
- Deletant, D. (1998). *Ceaușescu și Securitatea. Constrângere și disidență în România anilor 1965-1989*, București: Editura Humanitas.
- Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile: www.fdsc.ro.
- Georgescu, V. (1995). *Istoria Românilor de la origini până în zilele noastre*, București: Editura Humanitas.
- Glucksman, A. (1991). *Bucătăreasa și mâncătorul de oameni; eseu despre raporturile dintre stat, marxism și lagărele de concentrare*, București: Editura Humanitas.
- Hobsbawm, E. (1994). *Secolul extremelor*, București, Editura Lider.
- Hobsbawm, E. (2001). *Teroarea comunistă în România. Gheorghiu Dej și statul polițienesc (1948-1964)*, Iași: Editura Polirom.
- Hobsbawm, E. (2006) nr. 57.
- Longin, Hossu, L. (2007). *Memorialul durerii, o istorie care nu se învață la școală*, București, Editura Humanitas.

⁴⁶ Ungureanu 2006: 16-20.

- Longworth, P. (2002). *Crearea Europei de Est de la preistorie la post comunism*, București: Editura Curtea Veche.
- Quinland, P. D. (1977), *Clash over Romania: British and American Policies towards Romania: 1938-1947*, American Romanian Academy of Arts and Sciences: Los Angeles.
- Rădulescu, B. (2004). "Memoria, revista gândirii arestate", nr. 1, București: Editura Fundația Culturală Memoria.
- Rusan, R. (1997). *Analele Sighet 5, Anul 1947 - Căderea cortinei: Comunicări prezentate la Simpozionul de la Sighetul Marmației 20-22 iunie 1997*, București: Editura Fundația Academia Civică.
- Rusan, R. (1998). *Analele Sighet 6, Anul 1948. Instituționalizarea comunismului*.
- Rusan, R. (1999). *Analele Sighet 7, Anii 1949-1953. Mecanismele Terorii, Comunicări prezentate la al VII-lea Simpozion al Memorialului de la Sighetul Marmației (2-4 iulie 1999)*.
- Serviciul Român de Informații, (1995). *Cartea albă a securității*, vol. II, București, editată de Serviciul Român de Informații.
- Tismăneanu, V. (1995). *Fantoma lui Gheorghiu Dej*, București: Editura Eminescu.
- Tismăneanu, V. (2005). *Stalinism pentru eternitate, O istorie politică a comunismului românesc*, Iași: Editura Polirom.
- Tismăneanu, V. (2007). *Raportul Final asupra dictaturii comuniste din România*, București: Editura Humanitas.
- Ungureanu, T. (2006). *Despre Securitate. România, țara ca și cum*, București: Editura Humanitas.